

**Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет
імені Василя Стуса**

Факультет історії та міжнародних відносин

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 11

від 29.05.2025 р.

засідання кафедри історії та археології

Присутні: Темірова Н. Р., д.і.н., професор, в. о. зав. кафедри історії України та археології, Литвиненко Р.О., д.і.н., професор, Мартинчук І. І. к.і.н., доцент, Отземко О. В., к.і.н., доцент, Пятницькова І. В., к.і.н., доцент, Мелекесцев К. І., к.і.н., доцент, Кіпень В.П., к.ф.н., доцент, Зубко О.Є., к.і.н, старший лаборант кафедри історії та археології, Москальчук Н.І., зав. навчальною лабораторією, Івасюк В.В., лаборант.

Головуюча: Темірова Н.Р.

Секретарка: Москальчук Н.І.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Результати громадського обговорення освітньо-професійної програми «Історія та археологія» за спеціальністю В9 Історія та археологія ОС «Бакалавр».

СЛУХАЛИ: Результати громадського обговорення освітньо-професійної програми «Історія та археологія» за спеціальністю В9 Історія та археологія ОС «Бакалавр».

1. ВИСТУПИЛИ:

Отземко О.В. (керівник проєктної групи): зупинилася на законодавчій базі, яка регламентує укладання та реалізацію ОПП.

У 2024 році відбулись певні зміни у законодавстві. Так, 23 квітня 2024 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2024, № 29, ст. 204), в якому конкретизуються положення щодо індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти; уточнюються базові поняття, зокрема у статті 9 надається опис ОПП. 30 серпня 2024 року Кабінет міністрів України прийняв

Постанову «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей», за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», якою передбачені зміни до переліку галузей знань і спеціальностей для підготовки здобувачів вищої освіти.

Отземко О.В. (керівник проєктної групи) проаналізувала ОП «Історія та археологія», які пропонують ЗВО України та зарубіжні університети.

З ОП «Історія та археологія» в ОНУ імені І.І. Мечникова є схожість за структурою та змістом, зокрема у наскрізності дисциплін історії України та всесвітньої історії, наборі основних дисциплін і практик. Але ця програма пропонує більше археології, етнології, політології, історіографії, українську мову. ОП «Історія та археологія», яку пропонує Український Католицький університет, має ядро наскрізних ОК, зроблено наголос на дослідницькому компоненті. Її особливістю є викладання комплексу дисциплін світоглядно-духовного характеру, а також відсутність ОК методичного та психолого-педагогічного змісту.

Чеський Університет Градець Карлове пропонує 3-річну бакалаврську програму «Історичні науки». Програма містить набір загальних наскрізних курсів всесвітньої історії, СІД, значний комплекс семінарів і практикумів дослідницького характеру, що узгоджується з ОК нашої ОП (СІД, Методика роботи з джерелами). Водночас, на відміну від ОП українських ЗВО, вона містить значний обсяг вибіркового дисциплін, частка яких збільшується з 17 кредитів на 1 курсі до 34-39 кредитів на 2-3 курсах. ОП не передбачено вивчення іноземної мови та методики роботи в школі (це окрема ОП).

Історичний факультет Оксфордського університету пропонує 3-річну ОП «Історія», яка містить лише 3 загальних курси – Історія Британських островів, Європейська та всесвітня історія та Історичні методи. Усе інше – вибіркові дисципліни, кількість яких збільшується на 2-3 курсах. Програма зорієнтована на формування, передусім дослідника.

Таким чином, аналіз аналогічних ОП українських і зарубіжних ЗВО засвідчує дотичність запропонованої ОП «Історія та археологія» за ключовими цілями та набором ОК. Унікальність ОП полягає в поєднанні таких особливостей: наскрізність дисциплін історії України та всесвітньої історії, дослідницький компонент, практикоорієнтованість, зосередженість на сучасні запити в історичному знанні (ІУНІ, Міжнародна політика, Історія України в інформаційному протистоянні).

Пятницькова І.В. (член проєктної групи) проаналізувала відповідність ОПП чинному стандарту спеціальності та зауважила, що освітня програма створена на основі Стандарту вищої освіти України зі спеціальності "Історія та археологія", затвердженого у 2020 році. Зокрема:

- передбачено загальний обсяг програми — 240 кредитів;
- чітко витримано співвідношення між обов'язковими та вибірковими компонентами;
- дотримано вимоги щодо формування загальних і фахових компетентностей;
- визначено прогнозовані результати навчання;
- реалізуються сучасні методи підготовки здобувачів.

Освітня програма враховує засади якості освіти, передбачені стандартом: щорічний моніторинг освітнього процесу, оцінювання викладачів і студентів, забезпечення академічної доброчесності, підвищення кваліфікації викладачів.

Важливим є регіональний компонент. Програма враховує запит ринку праці у Вінницькій області, зокрема потребу в:

- фахівцях з охорони культурної спадщини;
- істориках, які вміють працювати з етнокультурними спільнотами, зокрема Подільського регіону;
- спеціалістах, орієнтованих на локальну проблематику.

Отземко О.В. (керівник проєктної групи) узагальнила коментарі та рекомендації стейкхолдерів. Бараненко С.М. відзначила відповідність ОП сучасним запитам і її спроможність забезпечити формування загальнокультурних та громадянських компетентностей. Особливо важливим є поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю. Структура програми логічна, освітній процес є прозорим, а запропоновані дисципліни відповідають актуальним тенденціям в історичній науці. Здобувачі висловили рекомендації: розширити практичну спрямованість дисциплін; розширити сферу затосування іноземної мови. У підсумку, освітня програма якісна, актуальна й добре структурована.

Бродзь О.В. акцентувала увагу на спрямованості ОПП «Історія та археологія» на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців (бакалаврів) з фундаментальною професійною підготовкою з історії та археології. Особливо важливим є націленість ОПП на формування критичного підходу до надбань історичної науки, заохочення до аналітичного осмислення інформації історичних джерел, зосередження на нагальних напрямках історичної науки. На думку стейкхолдера, в ОПП чітко окреслено усі етапи освітнього процесу, а також означено коло знань та навичок, якими володітимуть здобувачі освіти бакалаврського ступеня. Запропоновано приділяти увагу практичному компоненту, зокрема включивши музейно-архівну практику.

Здобувачі Головченко Я.В. та Кубов М.Т. як перевагу відзначили комплексний підхід, логічну структуру, орієнтацію на актуальні виклики ОП. Особливо важливо те, що вона включає дисципліни, які сприяють формуванню української ідентичності – як-от курс «Історія української національної ідеї», «Історія України в інформаційному протистоянні». Водночас здобувачка надала пропозиції: привернути більше уваги до вибіркових дисципліни, що створюються безпосередньо викладачами історичного факультету; розширити сферу застосування іноземної мови, особливо якщо ми говоримо про підготовку до дослідницької діяльності або міжнародної співпраці; збільшити практичну складову через навчальну практику.

Темірова Н.Р. (в.о. завідувача кафедри історії та археології) ознайомила з пропозиціями кафедри щодо ОП «Історія та археологія», які стосуються корегування матриць відповідно до актуалізацію викладачами ЗК, СК та ПРН освітніх компонентів; змін до каталогу компонентів ОП (вилучити ОК «Математичні методи» (8 семестр), запровадити ОК «Навчальна (архівно-музейна) практична підготовка» (4 семестр), перемістити ОК «Історія України в інформаційному протистоянні» до 8 семестру, збільшити кількість кредитів для ОК «Історія Західної Європи та Америки» (5-6 семестри), зменшити кількість кредитів для ОК «Історія ЦСЄ» (5-6 семестри), уточнити назву та змістове наповнення ОК: «Міжнародні відносини і світова політика» – на «Історія міжнародних відносин»; ОК «Історія зарубіжних слов'ян» – на «Історія Центральної та Східної Європи»; ОК «Історія Європи та Америки» – на «Історія Західної Європи та Америки»).

Отземко О.В. (керівник проєктної групи) узагальнила пропозиції щодо вдосконалення ОПП:

1) Відповідно до наказу МОН змінити шифр галузі знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» та шифр спеціальності – В9 Історія та археологія.

2) Відповідно до наказу МОН про внесення змін до Стандарту спеціальності 032 Історія та археологія, додати до розділу ОПП «Перелік компетентностей випускника» нову загальну компетентність: ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. Відповідно включити її в розділи «V. Матриця відповідності програмних результатів навчання та компетентностей» та «VI. Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми» ОПП.

3) Внести зміни у «Матрицю відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми» та «Матрицю відповідності

програмних результатів навчання компонентам освітньої програми» відповідно до актуалізацію викладачами ЗК, СК та ПРН освітніх компонентів.

4) Внести корективи до каталогу компонентів ОП та логіко-структурної схеми:

- вилучити ОК «Математичні методи» (8 семестр);
- запровадити ОК «Навчальна (архівно-музейна) практична підготовка» (4 семестр);
- перемістити ОК «Історія України в інформаційному протистоянні» до 8 семестру;
- збільшити кількість кредитів для ОК «Історія Західної Європи та Америки» (5-6 семестри);
- зменшити кількість кредитів для ОК «Історія ЦСЄ» (5-6 семестри);
- уточнити назву та змістове наповнення ОК: «Міжнародні відносини і світова політика» – на «Історія міжнародних відносин»; ОК «Історія зарубіжних слов'ян» – на «Історія Центральної та Східної Європи»; ОК «Історія Європи та Америки» – на «Історія Західної Європи та Америки».

Ці зміни були обговорені на засіданні кафедри історії та археології.

УХВАЛИЛИ:

1. За результатами громадського обговорення порушити клопотання перед Вченою радою факультету історії та міжнародних відносин про рекомендацію до затвердження ОПП «Історія та археологія» СВО Бакалавр 2025 року та навчального плану до неї.

ГОЛОСУВАЛИ: Одностайно.

Головуюча

Секретарка

Надія ТЕМІРОВА

Наталія МОСКАЛЬЧУК